

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolci se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Zanimiv razgovor.

Premalo dni je še minilo in vsa domur bo še v živem spominu dvojna blamaža naše diplomacije, ki jo je doživela z bucareškim mirom: mir kot tak priznan po Nemčiji in za- vrnitev zahteve po reviziji. Nemško avstrijsko časopisje je takrat zagnalo vso svojo besnost v našo sosedo, Nemčijo, da je nas, Avstrijo, s temi svojimi koraki prodala na ljubo Bal- kanu. Tudi mi smo ta korak Nemčije komentirali tako, kot se nam je pač v onem trenutku zdelo primerno. Danes moramo priznati — da s tem zadostimo naši častniški dolžnosti — da smo bili le deloma na pravem potu.

Minoli ponedeljek pa smo imeli priliko, govoriti z visokim oficirjem pruskega generalnega štaba. Predložili smo mu par vprašanj, od katerih hočem nekatere tu podati javnosti:

— Kakšno je mnenje vodilnih krogov vaše države z ozirom na vlogo, ki jo je igrala naša diplomacija v tem letu?

— Splošna sodba pri nas je, da je doživela naša diplomacija v teh mesecih skrajno težke poraze. Ne da se jih pa danes v vsej njihovi daleko- kosečnosti presoditi. Prepričani pa ste lahko, da je državni prestiž vaše države kar najhuje ogrožen...

— Zakaj?

— Nemčija je kot zaveznica Av- strije že v prvih početkih balkanskih homatij, dala Avstriji popolnoma jas- no razumeti, da njeno — Nemčije — stremjenje ne gre paralelno z na- meravami in pozneje od grofa Berh- tolda v istini zasnovano politiko. Ker smo vedeli, da se balkanski narodi prej ali slej odrešijo turške sovlade na Balkanu, je bila naša energija obr- njena samo na to, da Turčija ne zgine raz svetovnega zemljevida popol- noma...

— Čemu potem, ko je bila Tur- čija vojaško poražena, postopanje proti Goltz-paši?

— Ločiti morate strogo držav- ni vojaški moment. Goltz-paša je bil reorganizator turške armade in — nemški oficir. Dasi je imel opraviti z znanim orientalskim šovinizmom, smo vendar pričakovali, da ustvari Turčiji armado, vredno evropske dr- žave. V tem nas je varal, padel je le, ker je bil nemški oficir. Za armado se pri nas največ žrtvuje in za njeno naobrazbo. Z Goltz-pašinimi neus- pehi, je doživela tudi naša armada neuspeh...

— Turčija torej ni mogla upati na pomoč Nemčije, ozir. trozveze?

— Nikakor ne, vsaj v Evropi ne in če tudi bi bila Balkanska zveza prekoračila Cataldozo...

— In vendar je Turčija dobila iz Nemčije denar?

— Poskušala je to, dosegla pa ni. Dobro pa bi storili, če bi toza-

devno vprašali financirje v vaši dr- žavi...

— Naša država je mobilizirala proti Rusiji?

— Ni. Nimamo povoda, kaliti odnošaje napram Rusiji...

— Kot zavezni Avstrije —

— Kot zavezni Avstrije smo storili vse, kar je bilo v naših močeh. Prepričali smo, da je nje nesrečni diplomati mislo vrgli v vrelo olje, v katerem je bila zanjo poguba...

— A če bi prišlo do tega?

— Potem bi bili gledali...

— Ker se je pri nas s tako trdo- vratnostjo vstrajalo na vaši pomoči z orožjem, mora biti pač še drug tehten vzrok, da naša armada ni bila mobilizirana?

— Da. Rekel sem že, da proti evropski Turčiji nismo mislili na ni- kak resen korak v njeno varstvo. V Aziji nam varuje naše interese. Če bi se bili proti ostalim balkanskim državam hkratu z Avstrijo v prilog Turčiji zapletli v vojno, bi bili spravi- lili sami sebe pred nevarno situ- acijo...

— Zakaj?

— Nemčija je velika in tudi ar- mada je ogromna. V slučaju pa, da bi bili šli z Avstrijo proti Balkanu v korist Turčije, bi bila vsa Evropa vzplamtela...

— In nato niste bili pripravljeni?

— Nismo!

— Ali vendar je nemška armada številno v Evropi najmočnejša. Ci- tali smo nekoč, da je oskrba hrane armadi glavni vzrok, da med Nem- čijo in sosednimi državami ni prišlo do spopadov?

— Kaj? Tako dobro ste pri vas o tem informirani? Da. Nemčija po- veča samo za to od leta do leta svojo armado, da bi zamogla v slučaju po- trebe z enim samim udarcem streti nasprotnika.

— To se torej pravi, da na več mesečno vojsko ne bi bilo mogoče misliti?

— Tako je in to ve pri nas vsak- do. Naravna lega naše države je ta- ka, da se nas lahko popolnoma zapre. Za 4 milijone vojakov treba živeti od zunaj...

— Kako dolgo bi mogli vzdr- žati?

— Iz lastnega težko da 3 me- sece...

— Ali računate za tak slučaj gle- de provianta na Avstrijo?

— Na Avstrijo? Ne. Ona sama ima malo več kot mi...

— Torej odločno dementirate oboroženo moč Avstriji?

— Najodločneje. Posebno pa še v slučajih, ki kaj takega popolnoma lahko pogrešajo. Avstrija ima neopo- rekne interese na Balkanu, a mo- rala si jih bo dobiti v nadaljino var- stvo izključno le s pametnim ravnan- jem na gospodarskem polju in z dobrimi trgovskimi zvezami. Edino pametno za vašo državo bo, da po- medete z vsem zastarelim diploma-

tičnim aparatom. Posebno vodstvo vaše zunanje državne politike zahte- va korenitega pomlajenja...

To je nekako glavno. Govorilo se je pa še marsikaj drugega, kar bomo uporabili ob prihodnjih prilikah. Odlični gost pa se je tudi za svojo osebo interesiral mnogo. Zlasti je ho- tel vedeti, kakšno mnenje je vladalo med avstrijskimi Jugoslavoani od pr- vega pričetka. Ker nimamo povoda naših čustev proti nikomur prikriva- ti, smo mu seveda obrazložili tudi to. In veselilo nas je umevanje tega moža. Tozadevne njegove zad- nje besede so bile približno: »Jugo- slovanstvo je naravni gospodar av- strijskega — Jadranskega — morja. Če bodo ti narodi našli dovolj razu- mevanja svojega gospodolovnega sta- lišča, bodo tudi v stanu, že v krat- kem si prisvojiti odločujočo moč in vpliv v avstrijski državni politiki in upravi.«

Da. Ko bi ne bil povsod ta »če«, bi mož najraje imel prav s svojim mnenjem. Šole v tako spoznanje smo imeli dovolj...

Slovenska zemlja.

Z NABREŽINE.

V zadnjih dneh se največ piše in govori o namestništvem odloku, s kojim se tržaškemu magistratu uka- zuje odpušitev vseh uslužbencev tu- jega laškega državljanstva. Ker smo v pomembnem času, ko se naši dr- žavljeni vračajo z mej in zahtevajo dela in kruha, in ker prav zdaj spet čujemo glasove, da država potrebu- je denarja pa ga nima, kje vzeti, mi- slimo; da je sedaj najugodnejši čas, da stopimo na dan z vprašanjem in zahtevo davka za tuje delavce vseh strok in znanja!

Če vemo in na lastnem telesu čutimo, kako neopravičeno je, da se nam, ki moramo nositi vsa od nas zahtevana državna bremena, odjeda kruh od strani tujecev, moramo le odobravati sklep namestništva v Tr- stu, kar nam je predznak, da je kon- čno vendarle država začela skrbeti za lastne državljane, da njim zasi- gura kruh in obstanek; seveda le v slučaju da bode merila za vse in vsem enako. Bojimo se namreč, da je ta odlok naperjen tudi proti nam, da bodo odslej ta kruh uživali Nem- ci, da ojačijo svojo pošet ob Adriji. Zato se ob tej priliki oglašamo tudi mi, ki smo največ prizadeti s svo- bodnim delom in konkurenco tujih državljanov, mi delavci.

Nemogoče nam je zamolčati žal- lostno resnico, da domač človek že ne ve, kje jemati sredstev, da zado- volji državo in vse one, s katerim je zvezan v boju za obstanek: brez dela, zaslužka in kruha mora, gledati, kako mu odjeda kruh tujec.

Da se taka konkurenca vsaj ne- kaj odškoduje, priporočamo in za-

htevamo; da se potom zakonodaje uveljavi dayek dela za tujece vseh strok in znanja! — Tak davek bil bi opravičen, saj ml. Avstrijci moramo plačati, ko prestopimo meje, tudi pri naših zaveznikih! Vzemimo da v Av- striji deluje in služi kruh en milijon tujecev, naloži naj se posamezniku re- cimo pet kron, priračunajmo obresti ter napravimo račun petih ali dese- tih let, dobimo ogrom. svoto, s ka- tero bi se doseglo marsikaj v korist proletarcev in nižjega sloja. Napri- mer, starostno zavarovanje (to tako pereče vprašanje), bi se s to svoto rešilo, ne da bi bila državna bla- gajna prizadeta. — Pomislimo, koliko neznoznega boja bi si prihranila dr- žava, in s kakim veseljem bi delal delavec svesti si dosmrtnega kruha ob času onemoglosti in starosti. Če danes gleda v bodočnost vidi le bo- lezen, bedo in smrt na beraški pa- lici?

Bodeli Avstrija, v tej naši zahte- vi, ostala še naprej gluha? Ali bo ča- kala na moža, ki se popirne in konča to delo? — Ali bo ob ogrom- nih stroških, katere največ nosimo mi slovenski delavci, še vedno gne- zdo, v kojega vsaka kukavica lahko znese svoje jajce in mi bomo še na- dalje redili zanešene goste in tako slabšali sami sebe? O tem je treba nujno misliti in — ne čakati! Smo na- rod proletarcev, gre za našo kril! Zato se obračamo na naše politike, poslance v državnem in deželni zbor- h naj bi se oni resno poprijeli tega vprašanja, ter spravili na dnevni red nujni predlog; davka na tujece, delavce vseh strok in znanja! — S tem bodo pomagali državi, nas pa osvobodili najboljčutnejšega pritiska konkurence, in obenem nam zajamčili hitrejšo dosego kulturnih in social- nih dobrot. Delavci! Mi pa stopimo v organizacije in bodimo pripravljeni.

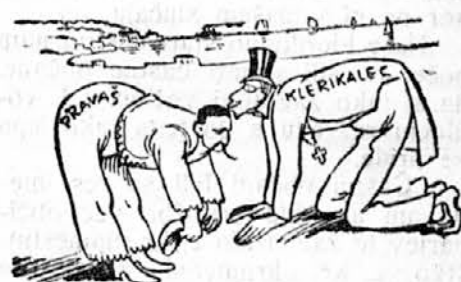
KOMEN.

dne 26. avgusta 1913.

Klerikalci razstegujejo svojo moč povsod in so posegli tudi v našo vas oziroma v naše županstvo. — Kaj počenjajo, izpredvidili bodo potomci čez leta in sramovali se bodo svojih prednikov. Državni in deželni za- koni dajajo ljudstvu svojo moč a isti zopet ne dopuščajo, da bi se zakon zlorabljal. Naši klerikalci delajo, ka- kor je njim prav a ne gledajo, kaj ve- leva zakon. Sklenili so že razne stvar- i a vsi sklepi so neveljavni a kler- icalci oziroma naš preč. g. Nace vendar sklepe izvršujejo.

Prihodnost bo pokazala, kaj dr- žava goji, ko podpira klerikalizem, ker ta je bolj nevaren, kakor vsa- ka druga stranka. — Pustimo vse na stran ter pogledimo le neatera dela naše klerikalne starešinstvene veči- ne oziroma našega klerikalnega žu- pana Ceneta, kateri že ni izvršil no- bene županske zadeve, ne da bi bil poprej vprašal dekana Naceta, kaj mu je storiti. A vidi se, da dekan Nace

Konec.

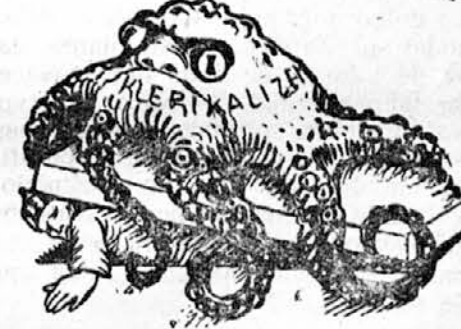
Skupaj so prišli v Ljubljano, klanjali so se udano — zdaj vprašanje se glasi: do plačila več dobi.

Ubogi romar iz kongresa, svoje žepce zdaj pretresa, čudno, čudno se mu zdi, da nič več denarja ni.

Kasa se je napolnila duša si je oddahnila, kmet slovenski mirno spi pričakuje lepših dni

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Pa kdaj se vrši njegova po- roka?«

»Ah — o tem pač ne vem več od vas samega. Ravno zaradi tega sta šla z gospo markizo Klaro v Re- verse. Stara gospa markiza je še v Lozani, ker noče biti mladima dvema na poti; vrne se šele k poroki. In če imate opraviti z njo...«

»Ravno z njo...«

»No, vidite; pišite ji v Lozan, v Švici.«

»Hvala vam iskrena.«

Florestan je odšel v hudi osuplo- sti.

Grof d' Ormoa je stal torej pred poroko z mlado ženo, katere zgodbo mu je bila povedala Marta.

Še malo časa, pa postane očem otroka, na čigar mladi glavi se koplji posled dedščina po stricu in po očetu, dokler se ji ne pridruži tudi dedščina po stari materi.

No, da stvar je bila kaj eno- stavna:

Grof Gilbert ni bil poročen... zapustil ni otroka, čigar pravice bi veljale pred zakonom... Izginil je bil v rajšofenskem klanju, izginil brez sledu; niti njegovega ubogega telesa niso bili našli.

Njegovo premoženje je podedo- vala torej deloma njegova mati, de- loma pa ta otrok.

In grof d' Ormoa je bil zdaj va- ruh tega dečka, obogateneza z pre- moženjem, ki ni bilo njegovo; bil je tisti, ki je moral paziti vestno na nje- govo korist.

Ako bi prišlo katerikrat komu na um, da bi mu razložil Martino zahtevo, bi mu mogel gospod d' Or- moa zdaj le odgovoriti:

»Postal sem varuh in naravni branitelj otroka, kateremu hočete vzeti del tega, kar mu je pripadlo. Izneveril bi se svoji dolžnosti, izne- veril vsemu, kar sem obljubil nje- govi materi, ako bi ga pomagal oro- pati... Moje prepričanje bi moglo iz- premeniti kvečjemu jasni, trdni, ne- zavračljivi in — pred vsem — pra- vovelnjavni dokazi...«

»In,« je dodal Florestan sam pri sebi, »ker takih dokazov nimamo in jih ne bomo imeli nikoli... je vse za- man!... Ah, uboga Gilberta, ki sem računal zate ravno na pomoč tega moža! Ta moja nada se je razsula v nič, kakor toliko drugih... Uboga Gilberta!«

Stari Florestan je sklenil sam pri sebi, da Marti ne omeni o tem nič- sar. Čemu tudi? Otožen se je vrnil v Klinjankurško ulico, kjer se je upi- ralo vroče solnce v zidove male hi- šice, ki je skrivala kljub svojemu pri- lazemu licu trpko in mrklo brez- upje ubogega materinskega srca.

XVIII.

Ko pada listje.

Poletje je bilo minilo. Listi divje trte so rdeli že zdav- naj v dihu jeseni in se osipali.

Mali hišici je sijalo samo še me- gleno solnce, zastrto solnce hladne- ga novembra.

To je čas, ko uhaja bledim mla- dim ženam življenje... čas, ko se sele njih duše v milejša podnebja, kjer ni zime, ne mrazov, ne solz in ne trpljenja...

To je čas, ko se stiskajo uboge ptičice pariških predmestij v svoja ledena gnezda, kjer so prepevale v lepih dneh, ter otrpnejo v pričakova- nju zime, ki jim prinese toliko trp- ljenja... ki jim prinese mgrebiti smrt...

Ti prvi jesenski tedni so bili strašni za Marto Lemetrovo.

In njenemu staremu prijatelju se je trgalo srce, ko jo je zagledal vsako jutro še bledejšo, še šibkejšo in še bolj šušljano kakor prejšnji dan... Tisti zločesti kašelji je prihaj- lali čimdalje pogostejši, mučnejši in zasloplejši, čimdalje trdoznejše ga je spremljala vročica, negotove bo- lečine in tiščanje v prsih. Vse moči so ji bile opešale; nje polt je postaja- la čudno brezbarvna.

Zdaj ni imela niti več poguma, da bi se ukvarjala z malo Gilberto, kljub temu, da je bila ravno hčerka edino bitje na svetu, ki je še spravilo v nlene oči nekaj olamena in na nje-

ne ustnice trepet, podoben smeh- ljuju...

Florestan, ki je bil doma samo zjutraj in ponoči, se ni obotavljal... Našel je bil vrlo, siromašno žen- sko, ki je opravljala zdaj tu, zdaj tam različna majhna dela, s katerimi se človek lahko preživlja, ne da bi se jih učil... toliko pač, da ni bilo tre- ba poginuti od gladu.

Ta ženska — Roza Rabutova z imenom — je bila postala v urah Florestanove odsotnosti Marting strežnica in pred vsem tudi varuška male Gilberte.

Prišla je vedno ob dveh — rav- no ob času, ko je Florestan odhajal z doma — in ostala do njegove vr- nitve — do polnoči; naročeno ji je bi- lo, da naj se nikoli ne gane z doma — in Roza se je vestno držala tega naročila.

No, zdaj, ko je bila prišla jesen, sta tako otrok takor mati njegova le redkokdaj zapuščala pritično sobo, ki je služila hkrati kot obednica in kot »salon« — kakor jo je bil nazval Florestan ponosno, videč, kako do- bro ji pristojajo njegove palme in la- vorjevi venci, s katerimi jo je bil okrasil.

Kupil je bil Marti naslanjač od protja, ki ga je bil našel pri nekem starinarju; v tem naslanjaču je zdaj preživljala svoje dni, naslonjena na blazino, na stari preprogi pa — drugi najdbi Florestanovi, predstavljajoči ogoljenega leva — se je valjala dra- zica v neposredni bližini svoje ma-

tere, nadzorovana neprestano po Ro- zi, ki je brisala in ropotala po mali kuhinji.

Zdaj je bilo mali že celih pet- najst mesecev.

Že je poizkusila zdaj pa zdaj par opotekajočih se korakov in govorila svoj jezik, sestavljajoč se iz par zlo- gov, ki pa so pomenili neskončno mnogo reči, in med katerimi je raz- ločila Marta prav dobro besedi »pa- pa« in »mama«...

»Papa« — to je bil Florestan, vrli pošteni mož! Ko bi se bil mogel le vsaj nekoliko dalje pomuditi pri svoji ubogi, dragi Marti in pri svo- jem oboževanem ljubčku, pri Gil- berti!...

Toda ne. Pri »Sto norostih« se je bilo za- čelo delo za vsakdanji kruh; Burgi- njon je služil zdaj kupe zlata s pev- ko v kratkem krilu in ogromnem klcbuku. In Florestan je vrtil svoj mlin bolj nego kdaj poprej, vsako popoldne in vsak večer do poldva- najste ure.

Toda niti minute dalje: v tem pogledu je bil zdaj nedostopen — saj mu je vzela vožnja že z omnibusom preveč časa.

Sicer pa je bil Burginjon zelo vesel te naglice svojega režiserja, zakaj prihranila mu je vendarle vsak večer nekaj plina in Burginjon je po- znal pregovor: kamen do kamena palača.

Tako je bil torej Florestan ob polenih že vedno doma.

...u date slaba, da zelo slaba navo-
dila

Kakor je splošno znano, je naše
klerikalno starešinstvo na podlagi
§ 41. obč. reda, ker drugače ni šlo,
imenovalo lanske leto nič manj nego
10 častnih občanov, katerih niti do-
tlačni starešine ne poznajo, kaj pa še
njih zasluge.

Liberalna oziroma narodna manj-
šina ni nikdar nasprotna častnim ob-
čanom, nasprotna je pa občanom,
katere občinarji ne poznajo, še manj
pa njih zasluge.

Kaj je Komencem dr. Susteršič
in drugi, nam ni znano, vendar nam
je znano, da častne občane se mora
soglasno imenovati oziroma izvoliti,
kar pa ni v našem slučaju.

Naše klerikalno starešinstvo nam
hoče, po sili vrniti častne občane,
da si tako zagotovi večino v I. vo-
lilnem razredu a do tega tako lepo
ne pride.

Častni občani bili so res ime-
novani a vsled pritožbe več obči-
narjev je zaukazalo c. kr. namestni-
štvo c. kr. okrajnemu glavarstvu
v Sežani, da požene te komenske
častne občane na Kranjsko, to je da
razveljavijo dotični sklep, ker je bil
nezakonit. Med tem časom je pote-
kla tudi doba tega županstva in tre-
ba je bilo napraviti nove volilne ime-
nike. Naš gospod župan po domače
»Cene Jankočev« je res dal napra-
viti nove volilne imenike, katere je
pa tajnik sestavil tako, kakor mu je
bilo vkazano. — Toliko vemo, da
imeniki so slabo sestavljeni ter odgo-
varjajo le želji klerikalcev. V te vo-
lilne imenike vpisani so tudi častni
občani in sedaj, ko je bil volilni ime-
nik že javno razgrnjen, uvidel je žu-
pan, da bode treba brisati iz volilnih
imenikov častne občinarje. Župan po
nasvetu dekana Naceta ni hotel iz-
brisati častnih občanov, temveč se
je na c. kr. okrajno glavarstvo pri-
tožil v smislu, da ako se njegva pri-
tožba, da se pustijo častni občinarji
v volil. imeniku, ne reši do nedelje
zjutraj, bode razgrnjen volilnega
imenika preklican. C. kr. okrajno gla-
varstvo ni pritožbe rešilo, kakor je
župan zahteval, vsled česar je župan
dal v nedeljo pri popoldanski službi
božji razglasiti, da dokler ne bode
zadeva častnih občinarjev zanj gno-
dno rešena, ne bode obč. volitev. —
Žalostno, naš župan dela, kar hoče
in sedaj zaukazuje celo c. kr. okraj-
nemu glavarstvu v Sežani.

Častni občinarji ne pridejo v tel.
razmerah nikdar do veljave, četudi
se župan Cene na glavo postavi.
Slaba stvar se je nekaj časa zago-
varja a slednjič mora podleči.

Naše klerikalno županstvo misli
vladati meni nič tebi nič naprej proti
zakonu, a mi bomo skrbeli, da
pride zakon v poštev, če živimo v
Avstriji in to prej ali slej! Današnje
početje bodo potomci obsojali a bo-
de prepozno, ker ne bode več časa
stvari popraviti.

Župan Cene je vsegamočen a
naj pazi, da ga ne bode kaj doletelo,
česar si on niti ne misli. Mi mu go-
tovo poskrbimo, da bode imel še ka-
ko dolgo noč, kajti kdor slabo dela,
slabo spi. Za danes dostavljam, da
se ne vdamo, če bode dekan Nace
še tako razsajal. — Naše ljudstvo
vas je dobro spoznalo in vsaki dan
se sliši le to, da vera mora pešati,
ker jo duhovni sami ne spoštujejo,
kaj pa še mi. Nebo se bode vkratkem
razjasnilo in klerikalizmu bode pri
nas kmalu odklenalo, v kolikor mu
še ni.

Stajersko.

Maribor. (Čudna pisarija.) Ko
sem v sredo bral v Nar. domu tor-
kov članek »Slov. Naroda« o otvorit-
vi novega državnega mostu preko
Drave, sem se nemalo začudil. Ta
torkov članek namreč pravi, da je
bila zadnja sobota za Slovence —
blamaža. Zakaj? Ker baje navzoči
Slovenci niso prišli do velle! Tako
pisanje se mi zdi zelo čudno,
kajti vsestransko se priznava celo
v mariborskih nemških krogih čisto
odkriti, da ravno udeležba Sloven-
cev in njih pozdrav nadvojvode
Friderika na južnem kolodvoru, po-
meni za Nemce — poraz. Gospod
dopisnik »Sloven. Naroda« očitno
in pristostvoval sprejemu na južnem
kolodvoru. Če bi bil to storil, moral
bi bil slišati to, kar je slišala vsa
ostala tisoč in tisočliva množica,
zbrana na Tegetthoffovi cesti! Gro-
movite živio klice, ki so trenutno
udušili vse ostale. In če bi bil na Te-
getthoffovi cesti, bi bil istaklo lahko
slišal nebroj živio klicev, ki so bili
številno pač nemškemu heilanju, ena-
ki. Ne, ni bila zadnja sobota za Slo-
vence v Mariboru blamaža, pač pa
za narodne nasprotnike — poraz.
(Op. uredn.: enemu kot drugemu
moramo dati prav. Kdor je pristostvo-
val vsprejemu na juž. kolodvoru, res
ne more trditi to, ka piše »Slov. N.«
Resnica je, da je tanjaka zbrana slo-
venska množica daleko nadkrilje-
vala nemškutarilo in res je tudi, da

so slovenski pozdravni klici daleko
za cele trenutke preorili nemškutar-
sko heilanje. Prav pa ima »Sl. N.«
če piše, da so klerikalci v ostalem
pusili Slovence na cedilu, v kolikor
se tiče organizacije. Res je tudi, da
bi bili slovenski klerikalni poslanci
lahko prisilili namestnika, da bi bil
spravil naše mestne mogotce do re-
zone. Da tega niso storili, to je zanje
blamaža. Blamaža zanje je tudi —
in sramota brez primere — da so na
lubo dovoljenega poklona Pišek in
Lorberju pred nadvojvodo — prodaji
slovensko troblinjo. Preje, v petek
so dejali, da se slavnosti sploh nihče
od njih ne bo udeležil, potem pa so
se pobotali, kljub temu da se jih je
ostentativno prezrlo pri povabilu.
»Slov. N.« dopisnik tudi trdi, da so
naprednjaki sprejeli poziv »Straže«
z rezervno na znanje. »Straži« sami
tudi mi nismo verjeli. A če se že
»Straži« od napredne strani ni ver-
jelo, zakaj pa se ni oglasila napredna
javnost? »Nismo zaupali« se lahko
reče in napiše, ne pa »zakaj pa sami
nismo potrebnega storili«. Se bo pač
odgovorilo: klerikalci so vzeli vso
akcijo sami v roko! Dobro. A če se
oni v zadnjem hipu niso brigali, smo
li tudi mi morali — stati mirno? Ne,
gospoda! V soboto je šlo v prvi vo-
li za naroda! Šele v drugi pa za po-
litični moment. Politično — klerikalno
— vodstvo je doživelo fiasko, na-
rodnega fiaska ni bilo. Nedvomno bi
bili lahko imeli ta dan sijajnejše us-
pehe. Da se to ni zgodilo, je krivda
na obeh straneh.)

Maribor. (Nemškutarjenje med
Slovenci.) V zadnjih časih se zopet
zelo mučno opaža, da v naših na-
rodnih krogih nepričakovano nara-
šča nemškutarjenje. Pa ne mislite, da
se to godi samo po ulicah in sploh
na javnih prostorih. Ne, pred to bo-
lezniijo še celo v Nar. domu nisi va-
ren. Ravno tu se včasih nemškutarji,
da bole človeka ušesa. V tem se
zlasti odlikuje par gospodov, ki ima-
jo pač najmanj povoda v to. Ne reki
bi ničesar, če bi se to dogajalo pri
par onih damah, ki slovensčine ne
obvladujejo docela. A ravno te skoro
najmanj nemškutarijo. So to naši vi-
soki gospodi. Verjemite nam, da vam
vsj verujemo, da razumete švabski.
Verjemite pa nam tudi, da prav nič
nismo željni, to vašo švabsčino ved-
no in vedno poslušati. Vrh tega pa
ravno ti pomenki v blaženi švabsči-
ni vplivajo zelo neugodno na nižje
in manj naobrazene sloje, ki tuptam
posejajo naš Narodni dom. Je-li mo-
remo, oziroma smemo potem čuditi,
da naši narodni pripadniki zgublja-
vajo od dne do dne vedno bolj smisel
za pohanjanje našega edinega narod-
nega središča, našega edinega zbi-
rališča. Saj ste jih že itak mnogo
pregnali s svojo visokonosnostjo. Ali
jih morate sedaj še s tem. In ljudje
to pač popolnoma dobro vedo uva-
ževati. Od priprostege delavca za-
čenši, pa nehaš pri tem in tem, se
sliši, vedno česčeje: »Kaj bom v Nar.
domu, v katerem tisti, ki pravijo, da
so Slovenci, vedno med seboj samo
nemški govore.« Torej gg. čestiti in
čislani: govorite tako, kot vam so
jezikli zrasli — slovenski — a ne
švabski! Govorite pa slovenski ne le
na cesti marveč tudi — v Narodnem
domu. Nič ne vpliva mučneje, kot to
klepetanje po švabski zlasti še, če so
slučajno navzoči nemški gostje. —
Mesto, da bi se tam pokazalo, da so
le gostje v slovenski sredi pa se jim
daje potuha in se jim siloma vtepa
mnenje da je švabstvo in švabsčina
edino zveličavno na svetu. Kako, gg.
cenjeni in čislani, moremo zahtevati,
da bi se nas v javnosti spoštovalo,
ko mi sami sebe ne spoštujemo? Ka-
ko moremo potem z upravičenjem
govoriti o »narodnem« boju za slo-
venske interese, ko se spozabljamo
v tako važni stvari, kot je raba —
materinščine. Gospodje! Priporočamo
vam malo več doslednosti in spo-
štovanja do svoje materinščine. Dru-
gič kaj več!

St. Janž na Dravskem polju.
(Narodna veselica.) Kdor trdi, da se
po Dravskem polju širi germaniza-
cija, bi se bil pretečeno nedeljo, 24.
avgusta lahko prepričal ravno o na-
sprotnem. St. Janž je ta dan vrlo
pokazal, kako zavedni so njegovi
prebivalci. Svečanost tamošnje po-
žarne brambe v zvezi z poznejšo
veselico, je bila pravcata narodna
slavnost, prepluta skoz in skoz slo-
venskega duha. Kar pa nas pri vsem
Nedvomno obeh narodnih vratarjev,
na, da je tam napredna misel tako
trdna in, da se iz tega kraja ven ved-
no bolj širi. Pa tudi okolica je po-
kazala, da ve centi ta kraj. Prihi-
teli so na ta dan gostje iz Maribora
— Sokoli — in zlasti še iz Ptuj, ter
navdušeno govorili o veliki narodni
misli. Dr. Brunčič, dr. Fermanč, dr.
Gosak, Peinhart itd. so v krasnih
govorih navduševali Sentjančce. In
čegava je zasluga, da se slovenska
stvar v St. Janžu tako vrlo širi?
Nedvomno obeh narodnih vratarjev,
učitelj Selinšek in Lešnik. Mnogo,
mnogo sta že pokazala uspehov kot
narodna buditelja, eden najlepših pa

je bila nedelja 24. avgusta. Čast obe-
ma! Dokler so taki možje zvesto na
narodnemu braniku, ni nevarnosti na-
šemu rodu... Kljub temu pa se naj-
dejo še vseno ljudje, ki skrivajo
pod duhovniškim plaščem zaslepljen
od strankarske strasti, mržnje proti
vsemu. Koliko ni storil pač šentjan-
ški kaplan, da prepreči to slavnost?
Koliko si je zbrusil podplatov in peta
ter razcefral svojih hlač, z nepresta-
nim letanjem do graščaka, samo, da
bi ta odredel prostor, na katerem se
je vsa prireditel vršila? Kdo zna?
Da, klerikalni narodni čut gre res že
čez vse meje strankarske strasti!
V ostalem pa je bila ravno ta prire-
ditev najlepši odgovor na onemogo
kaplanovo sikanje v »Straži« in »Slo-
venskem Gospodarju«, ki sta »škri-
ce« in druge farske komplimente
bruhalo zadnje tedne neprenehoma.
Na svojo nedeljsko slavnost je St.
Janž lahko ponosen — a ponosen
naj tudi za bodoče ostane!

Pesnica pri Mariboru. (Pretepi.)
Ponoči na 25. avgust sta šla fanta
Ferleš in Verlič na posestvo posest-
nika Kranjca. Začela sta vpiti, da je
živina zapustila hleve, na kar je pri-
šel Kranjc v spremstvu svojih sinov
pred hišo, koder pa je bil od Ferleša
in Verliča napaden in pobit. Oba na-
padalca je orožništvo prišlo in od-
dalo sodišču.

Ljubljanskemu meščanstvu!

V dneh od 4. do 8. septembra t.
l. praznuje Zaveza avstrijskih jugo-
slovanskih učiteljskih društev svojo
petindvajsetletnico. Tedaj pride v
Ljubljano vse napredno slovensko
učiteljstvo, udeležbe se pa našega ju-
bileja tudi zastopniki vsega slovan-
skega učiteljstva. Vsem tem svojim
milim tovarišem in tovarišicam ter
dragim slovenskim gostom moramo
preskrbeti prenočišča.

Uvažujoč naklonjenost ljubljans-
kega meščanstva do naprednega
slovenskega in slovenskega učitelj-
stva, ga s tem vljudno prosimo, naj
nam blagovolj javiti, ali mu je mo-
goče za one slavnostne dni prepu-
stiti nam nekaj prenočišč.

Prijave, ki jim blagovolite do-
staviti, ali dobimo prenočišča brez-
plačno ali proti primerni odškodnini
ter za katere dneve so nam na raz-
polago, prosimo poslati (po dopisni-
cah) do 1. septembra t. l. na naslov:
Ludovik Dermelj, učitelj v Ljubljani,
Gluhonemnica.

Vodstvo Zaveze.

Dnevni pregled.

Avstrijski oficlozi že prihajajo
k spoznanju, da je idilična doba av-
strijskih diplomatskih ukrepov mi-
nula. Prihaja trpko spoznanje, da so
minuli časi, ko je zadostovalo, če je
avstrijska diplomacija izrekla prazno
frazo: o življenjskih interesih monar-
hije. To je bila fraza, s katero so av-
strijski diplomati vedno hodili v boj
proti Srbiji. Sedaj je pa to veselje
preč in preč... Prihaja spoznanje
tudi najzabitejšim buticam, da v pri-
hodnosti ne zadostuje zunanji pre-
stiz, temveč, da se bo z ojačenimi
balkanskimi državami morala voditi
razumna gospodarska politika. Ko-
neč je ekstremnega mažarskega
agrariizma. Avstrija bo morala re-
vidirati svojo balkansko politiko, pre-
dvsom v gospodarskem oziru. Začetki
bo morala novo celno politiko s Sr-
bijo, ki je ne bo nobeden več mo-
gel smatrati za vazala, pa če bi jo še
tako rad. To pomenja konec idile.

Brez notranje revizije je zunanja
brezuspšna. Da je revizija zunanje
politike potrebna — gre se za živ-
ljenski interes! — to že spoznavajo
tudi manj brihtni gospodje. Toda o
notranji reviziji ne marajo nčesar sli-
žati. Dualizem je dunajskim in ma-
žarskim gospodom nedotakljiv. Dua-
lizem, to je: nemško mažarsko go-
spodstvo nad ostalo slovensko ve-
čino v monarhiji. To naziranje pa
utegne postati usodopolno, ker revizija
zunanje politike ne more biti
plod notranjega »statusa quo«.

Ali naj ne bi tudi vojaška upra-
va upoštevala varnostnih naredb
proti koleri? V Pragi se je zgodil
slučaj, da je vrnivši se rezervist zho-
lel in prvi moment se je že mislilo,
da je to kolera. Rezervist je v bol-
nišnici poyedal, da so se on in ostali
rezervisti vozili na ladji, na kateri
so se vozili tudi popotniki z Kotora,
kjer je kolera. In med tem, ko so bili
popotniki v Trstu pridržani v pre-
iskavi, so vojake-rezerviste tebi nič
meni nič odpustili naprej. — Pa mor-
da ne zato, da bi ne bilo treba erar
kriti stroške za pet dni, ko bi morali
biti rezervisti hranjeni v karanteni.
Tudi vojaška oblast naj bi se ozirala
na predpise!

Južna železnica in — Rosegger.
Južna železnica izdaja skupno z Av.
Lloydom nekaj ilustriran mesečnik,
ki ima služiti širjenju tujkega pro-
meta. Ta ilustrirani mesečnik se naj-
brže tudi razpošilja interesentom,
vsekakor pa se nahaja v vsakem ku-
peju I. in II. razreda in vseh progah
južne železnice, torej tudi po sloven-
ski zemlji in najmanj, kar bi se moglo
pričakovati od c. kr. privilegirane
južne železnice in od Lloydja, ki je
od države bogato subventioniran, bi
bilo to, da so take edicije v narod-
nem oziru nepristranske, kar pa ni-
so, ker omenjeni mesečnik v svoji
8. letošnji številki priobčuje sliko
znanega nemškega pesnika Roseg-
gerja, velikega našega nasprotnika
in zraven se omenjajo ravno njegove
zasluge za nemško »obrambno« delo.
To je očitno izzivanje slovenskega
naroda od podjetij, ki so od države
ali subvencionirane, ali pa so sicer
odvisna od države, ki jo tudi mi
vzdržujemo z našim denarjem (dav-
ki) in v vojno močjo. Avstrija ni in ni-
kdar ne bo nemška država in skraj-
ni čas bi že bil, da se začne tega za-
vedati tudi vlada in taka podjetja, ki
so od države, torej tudi od nas, od-
visna in se ne bomo dali od njih iz-
živati.

Afriškim Hererjem primerjajo
Slovence naši Švabi in vedno sanja-
rijo o kolonizaciji slovenskega ozem-
lja, kakor bi slovenska zemlja bila
samo zato tukaj, da bi Švabi preva-
čali po njej svoje kolonizatorske ko-
zolce. V graškem »Suftenblatu« pri-
občuje neki anonimni švabski kolo-
nizatorski »strokovnjak« članek o
kolonizaciji med Poljaki na Pruskem,
navaja uspehe tega dela in pravi, da
bo kolonizacija slovenskih dežel še
lažja kot kolonizacija poljskih dežel,
ker je ozemlje, na katerem prebivajo
Slovenci, od narave zelo obdarova-
no in se bo tukaj vsakdo rad nase-
lil. Svojih predlogov švabski »stro-
kovnjak« noče iznašati javno, ker
misli, da je najbolje, ako se o tem
čem manj piše, pač pa ne skriva
svojega predloga, da bi se po Sloven-
skem mogli naseljevati tudi Švedi in
drugi severni germanski narodi, ki
se radi izseljujejo. Tako lahko bi se
vršila ta kolonizacija, pravi anonim-
ni švabski »strokovnjak«, da ne bi
bila potrebna niti pomoč od države!
Seveda, še tega nam je treba, da
nas bo celo avstrijska vlada začela
izganjati iz našega ozemlja, ali doča-
kali bomo lahko tudi to, ako se bo
slovenski narod reševal na — katoli-
ških shodih.

Postne razmere so pri nas vča-
sih slabše nego v Afriki. Ob času
modernege ustroja družbe in drža-
ve, ko vse hiti in mora iti vse točno
naprej, se pri nas zgodi, da hodi br-
zojavka po cel dan, da rabi n. pr. od
Dunajske ceste celo uro, da hodi pi-
simo z ljubljanske pošte do Kolinske
tovarne dva dni — sploh taka po-
časnost in negibčnost, da je škand-
al. Pomislite vendar, da so take
razmere za kupce, trgovce, zdrav-
ke itd. včasih velike važnosti in da
je dolžnost pošte, da pospeši pro-
met. Naj bo enkrat konec tem raz-
meram.

»Sokol« na Bledu priredi v ne-
deljo 31. avgusta ljudsko veselico na
vrtu g. Ferd. Sekovaniča s sledočim
sporedom: Telovadba s sodelova-
njem tamburaškega odseka »Sokola«
Srečkanje. Koncert zdraviliške god-
be. Ples, pri katerem igra odsek
zdraviliške godbe. V slučaju neugod-
nega vremena se veselica preloži na
8. september.

Obesil se je dne 22. t. m. zjutraj
okrajni sluga Ivan Raier iz Velike
Gobe v nekem tamošnjem gozdu.
Raier je živel zelo lahkomišno živ-
ljenje in je zabredel v dolgove, vsled
česar je prišel v nesrečo in bedo
on sam in njegova družina.

Uboj v Rožnem Dolu. (Izpred
novomeške porote.) Na železniški
progi med Prelogami in onostran
Gorjancev so poboji med železniški-
mi delavci zdaj že kar na dnevnem
redu. Pa ne samo navadni pretepi,
ampak zdaj so prišli tudi uboji na
vrsto. Žalostno je, da se najdražje
v božjem stvarstvu, to je človeško
kri, preliva iz čisto malenkostnih na-
gibov. Poglejte ta slučaj. Železniški
delavec Jože Sutič si je dne 25. maja
vzel 15 K predumaja za namenom, da
si v Semicu nakupi perila. Namesto
tega pa je popival po gostilnah in pi-
jančeval spetoma, vračajoč se do-
mov v Rožni Dol. Ko je proti večeru
prišel domov, je šel zopet v gostilno,
kjer je dobil več tovarišev pri mizi
sedečih, med njimi tudi Stojana Go-
koviča. Ta je tjavendan rekel: Je-
hem ti mater. Dasiravno je na Suti-
čovo razburjenje svoje besede takoj
popravil, češ, da je to le na splošno
izrekel, sploh pa da barabe nimajo
mater, je Sutič skočil proti njemu,
vzel nož iz žepa ter ga trikrat sunil
proti trebuhu. En sunek je bil tako
silen, da je segel celo do obisti. Sicer
je prišel takoj zdravnik in rano zažil,
vendar je zaklani Gostovič vsled iz-

krvavljenja kmalu umrl. Uboja ob-
toženi Sutič se je zagovarjal s po-
polno pijanostjo, česar pa priče niso
mogle potrditi. Porotniki so vpraša-
nje na uboj soglasno potrdili. Na pod-
lagi tega izreka je bil Sutič obsodjen
na 3 in pol leta težke ječe.

Pred novomeško poroto obso-
jena detomorka. Drugi dan porotnih
razprav je prišla na vrsto zopet ena
Marijina devica, obtožena detomora.
Marija Kalčič, doma iz Vinice pri
Smarjeti, je imela več let ljubavno
razmerje z Janezom Sinkovcem. Se
predno je šel k vojakom, je imela
prvega otroka z njim. Ko je prišel
na dopust, je vjela drugega. Zdaj pa
jo je fant zapustil in odšel v Ameriko.
Že zaradi prvega otroka — so jo iz
očetove hiše spodili, ker mačeha ni
marala, da bi fant še dalje v hišo za-
hajal. Ob času drugega poroda je
stanovala v Zalogu pri Smrekarju.
Ko je ta izvedel, kaj je z njo, ji je
stanovanje odpovedal. Ona je pa re-
kla, da zaradi tega jo ni treba poditi
iz hiše, ker s to stvarjo tako nič ni.
No, pa je le nekaj bilo. Kajti 26. ju-
nija je Kalčič porodila otroka, kate-
rega je pa takoj poslala nazaj na
»oni svet« na ta način, da mu je s cu-
njami zamašila usta in kunjor porinila
notri do grla, potem pa mrtvega
otroka zakopala v drvarnico. Ko je v
nedeljo prišla k maši, so ženske ta-
koj opazile, da je izginil trebuh, in so
to važno novico takoj javile oro-
žnikom, ki so s pomočjo babice dognali,
da je Kalčič porodila. Še le čez te-
den dni je detomorka priznala, kje
je otrok pokopan. Pri obravnavi se
je zagovarjala s tem, da ji je gospo-
dar odpovedal stanovanje in se je
za otroka bala. Po pričah pa se je
izkazalo, da bi bila prav lahko do-
bila stanovanje, vsaj so ji ga še po-
nujali, da pa je ona že pred porodom
sklenila se otroka iznebiti. Značilno
pri tem slučaju je bilo, da je bila
Kalčič v Marijini družbi, čeravno je
že imela 4 leta starega nezakonskega
otroka in da je njeni gospodar iz-
povedal, da jo je zato hotel odsvoliti
iz svoje hiše, ker se fajmošter jezijo,
če gospodarji takim ženskam dajejo
podstreho. In značilno je tudi, da je
bila Kalčič obsodjena na tri leta težke
ječe, njena tovarišica Marija Gros iz
Višnje Gore pa oproščena, čeravno
je skoro dosledno po istem načinu in
razmerami umorila otroka.

Ubijalec svoje žene obsojen. (Iz-
pred novomeške porote.) V sredo je
na zatožni klopi sedel 54 let stari
prevzitek Matija Ovniček iz Ma-
lega Slatnika. Obtožen je bil, da je
dne 30. junija ubil svojo ženo s klad-
cem po glavi, ki je bila vsled udar-
cev vsa razdrobljena. Obtoženec se
zagovarja z zmedenostjo, ker je v
hiši že več let trajal rodbinski prepir
ponajveč zaradi tega, ker je njegova
žena držala z mladima, to je s sinom
in njegovo ženo. Po izpovedbi prič
je Ovniček še dalje časa grozil, da
svojo ženo ubije. Dne 30. junija pa,
ko sta bila sama doma, je po krat-
kem prepiru ženo začel s kladivom
nabijati po glavi. Ko je svoje dejanje
izvršil, je zaprl vrata in se šel v No-
vo Mesto samo ovadit. Spotoma je
ljudem pripovedoval, da je »svojo
babo ubil«. Drž. pravdnik ga je izpr-
va mislil obtožiti zaradi umora, ker
pa ni tak krvoločec, se je zadovoljil
samo z ubojem. Porotniki so vpraša-
nje na uboj soglasno potrdili, istotako
tudi vprašanje na razmerje moža do
žene (to poostreje kazni), vprašanje
glede duševne zmedenosti pa so sa-
mo s 7 glasovi zanikali. Na podlagi
tega izreka je bil Ovniček obsodjen
na sedem let težke ječe. Obravnava
je poslušala polna dvorana občin-
stva.

Blago je ugajalo te dni neznanim
tatovom, ki so vlomili ponoči v go-
stilno Lovrenca Boncelina iz Želez-
nikov. Odnegli so blaga za obleko v
skupni vrednosti 80 K. O lumpih ni
ne duha ne sluha.

Nesreče pri manevru. V Beljak
je dospel pretekli terek več vojakov
ki so se ponesrečili na vojaški vaji
po Zg. Koroškem. En Bosnjak in en
topničar sta padla baje raz neko pe-
čino in sta obležala mrtva. Kot inva-
lid se je vrnil poročnik lovškega ba-
taljona 8. Iz Möllbrücka je prispel
enoletni prostovoljec medicince. Tr-
čil je v njega vojak — kolestar in ga s
puško težko rnil na desnem očesu.
Prostovoljec se je odpeljal na kliniko
v Gradec. V pondeljek pa so pripe-
ljali v Beljak nekega kmeta. Vozil je
vojaško priljago. Med potjo ga je su-
nil vojaški konj v trebuh in ga smr-
tno nevarno poškodoval.

Zastrupila se je te dni v Celovcu
20letna dekla Urša Košutnikova. Pila
je lizol. Odpeljali so jo v brezupnem
stanju v bolnišnico. Vzrok samomo-
ra ni znan.

Smrtna nesreča. Dne 26. t. m.
bil poyezan 22 mesecev stari fantič
Filip Čermelj iz Nabrežine. Otroek je
bil na cesti, po kateri je pripeljal od
žgalnice apna težko obložen voz z
apnom. Voz je šel otroku čez trebuh
Otrok je bil na mestu mrtve.

Ljubljana?

— Nova zvezda na polju slovenske kulture se je pojavila v osebi nekega okrajnega sodnika dr. Lavrenčiča. Doslej o tem možu slovenski narod še ni vedel. Ob IV. katoliškem shodu pa je nastopil ta mož, da je izpregovoril o katoliških načelih in javnem življenju. Večjega tercijalstva, večje hinavščine in falotarije v slovenskem jeziku še nismo čitali. Mož je zastopnik t. zv. katoliškega radikalizma. Vera mu je najdražja stvar na svetu. Pri besedi Rim se mu dele duhovi in se vname boj. Srednje poti zanj ni. Zato je treba v imenu vere sovražiti svojega bližnjega. On sam pravi, da je dokaz »božanstva vere«. Svojo udanost je moral dr. Lavrenčič povdariti — dasi ni nihče dvomil o nji — on že ve zakaj. Grozno se Lavrenčič boji svobodne znanosti — razven katekizma je vse drugo nepotrebno. Ljudje pridejo v hotel, pa se ne upajo prekriti (ako se dr. Lavrenčiču ljubi, lahko sedi cel dan v hotelu in se križa). »Nobena zveza z liberalizmom Bogu ni ljuba. Odtegne nam lahko svoj pomoč, od katere je odvisen uspeh. Bog je dovolj močan, da sam zmaga in ne potrebuje, da bi mu hodil na pomoč hudci po svojih hlapcih.« (Torej tudi dr. Lavrenčiča ne potrebuje!) Ta govor dr. Lavrenčiča obsega še druge zlate nauke klerikalnega radikalizma. Vendar mož ni prav varen in pravi na koncu, da se je treba spraviti pod varstvo Brezmadežne, da ne pridemo na kriva pota. (O jej!) **Gojimo Marijine družbe. To so kulturna sila! V te naj se vpiše vsak odličnik. To so družbe inteligence, ker nerazumen človek jih ne razume.** (Dr. Lavrenčič spada brez dvoma v to družbo. Po tem govoru o njegovi inteligenci pač ne bo nihče več dvomil.)

— Kaj hosta rekla dr. Krek in dr. Susteršič? Katoliški radikalec dr. Lavrenčič je v svojem govoru o verskih načelih v javnem življenju povedal, da klerikalci se niso dovolj katoliški, in da morajo sami pri sebi začeti, ako hočejo katoliško misel uresničiti v javnem življenju. Rekel je, da to velja predvsem za voditelje in je opozoril na Dunaj in na evanaristični kongres. (Neumaier!) Putem pa je rekel: »Kdor nima žive vere, naj se umakne sam, ker naše ljudstvo ni za to, da ga izdajamo. (Viharno odobravanje.) To so zlate besede in vse kaže, na katere voditelje je mislil dr. Lavrenčič.

— Komu je to veljalo? Dr. Lavrenčič je rekel: Bog nas izuri, preganjanje nas utrjuje. (Od kdaj so pa klerikalci preganjeni. Op. stavca!) Zato se ga ne bojimo. Bojimo se tistih, ki so prišli k nam, pa nimajo krščanske prepričanja. (Gromovito pritrdjevanje.) Zato prosimo Boga, da nas razsvetli, da jih spoznamo in vržemo pravočasno iz hiše. (Tako je!) — Te besede je prinesel »Slovenec« debelo tiskane in je sam pristavil: Tako je. To se pravi, da naj grejo iz klerikalne stranke koritarji in drugi, ki nimajo prepričanja. Bog ve, kako je bilo pri srcu onim, ki so bili prizadeti! Prav hvalavredno bi bilo, če bi klerikalci začeli čistiti svoj hlev in metati iz hiše polovičarje — le škoda, da bi bila hiša kmalu prazna. Prepričani smo namreč, da razven poročevalca (mogoče???) ni bilo v celi dvorani deset ljudi, ki so si mogli v tistem trenutku pogledati v obraz. **Posebno voditelji!** Pri teh načelih tudi Slomškarjem prav slaba kaže.

— Jasno solnce katoliškega prepričanja bo baje zasijalo na Goriškem sedaj, ko bodo novostrujarji uresnili v politiki vse Mahničeve nazore. Tako piše »Slovenec«, ker so Goričani novostrujarjem poštno posvetili.

— Vsi Slomškarji morajo biti v Marijini družbi. Pobožni Nep. Jeglič je stavil na katoliškem shodu sledeči predlog: »Ker v sedanjih časih ne potrebujemo samo krščansko mislečih ampak tudi in edino le krščansko živečih učiteljev, zato naj prestopajo vsi člani »Slomškove zveze« v Marijine kongregacije. Gospodje naj se javijo pri centralnem odboru v Ljubljani, dame bodo našle po deželi dovolj prilike...« Poslej bo treba vsakega Slomškarja na golem preiskati, če nosi kje modri pankerje Marijine družbe.

— »Cvet učiteljstva« se je zbral na zborovanju Slomškarjev, tako pravi »Slovenec«. »Dan« je imel o tem »cvetu učiteljstva« od Jakliča pa do najmlajšega Slomškarja že tolikrat priliko poročati, da bi bilo odveč, da bi ta »cvet« še enkrat pokazali v pravi luči. Ta »cvet« je tako znan, da smrdi že po vsem Kranjskem — po Trstu in po Goriškem in Štajerskem so bolj varni pred njim.

— Liberalizem je po mnenju dr. Adlešiča tista burja, ki žene ljudi v Ameriko. Klerikalci imajo že 20 let vso deželo v rokah, in vendar izseljevanje ravno v tem času najbolj raste. Resnica je, da je klerikalni tero-

rizem izgnal mnogo najboljših ljudi iz domovine.

— O krščanski narodni šoli je govoril posl. Grafenauer. Pravi, da na Koroškem ni še vse izgubljeno. »odkar smo stopili v vrsto bojevnikov, ki so močnejši od nas.« Kdo pa je zopet to? Ali vlada, ki ne da šol? Ali svetniki, ki jih tudi ne dajo?

— **Odkritje nagrobnega spomenika pesniku Medvedu** se je vršilo včeraj v Kamniku. Rekli smo že, da bi se to odkritje lahko vršilo na drug čas, zdaj je imela slavnost prave klerikalno barvo. Medved ni bil pesnik katolicizma. Trpel je v življenju dovolj preganjanja. Bil je veren mož — s klerikalci pa se ni strinjal. Zato bi se bil drugičrat morebiti lepše proslavil njegov spomin.

— »Naš boj je isti — sovražnik je drugi«, tako so govorili na katoliškem shodu, ko so se spominjali turških bojev. Kdo pa je tisti sovražnik? Ali Nemci in Italijani, proti katerim se katoliški shod sploh ni izrekel, ker mu brani njegova »katoliška« narodnost. O ne — tuji — po mnenju klerikalcev slovenskemu narodu niso več sovražni in nevarni — sovražnik je po njih mnenju slovenska narodna inteligenca in vsi ljudje, ki niso klerikalci. — **Tisoče in tisoče slovenskih ljudi, ki niso klerikalnega mišljenja deluje danes na narodnem in kulturnem polju, nesebično in požrtvovalno posvečujemo slovenski narodnjaki svoje gnotne in duševne sile v napredek in korist naroda** — in glejte, možje, na katoliškem shodu, ki delajo vedno le za svoj žep, si upajo trditi, da je sedaj tak boj, kakor ob turških časih, in da je treba pred nami — braniti narod. Razumemo, gospodje — oni, ki so hoteli vladati v balkanskih vilajetih, so prav tako govorili proti onim, ki so se borili za svobodo.

— **Preveč slovenski** se je zdel katoliški shod ljubljanskim kazinotom, ki tožijo v graškem »Suffenblatu«, da je bilo v Ljubljani več slovenskih kot cesarskih zastav. Mi sicer tega nismo zapazili, zdi se nam celo, da so se slovenske trobojnice kar izgubljale med raznimi drugobarvnimi zastavami, ali da so Nemci energično zahtevali od prirediteljev katoliškega shoda, da ne smejo razobesiti slovenskih trobojnic, bi se jim želja čisto lahko izpolnila, ker klerikalci so še v tem, da so poskušali izvlačiti iz muzeja in reaktivirati staro zastavo kranjskih nemških deželnih stanov, pokazali, da jim je do slovenske trobojnice prav malo stalo. Tudi se pritožuje organ kazinotov, da se je govorilo na katoliškem shodu samo — slovensko. Strašno! Na slovenskem klerikalnem shodu — pa nič nemščine! Ljubljanski Svabi pač dobro poznajo svoje klerikalne zaščitnike in njihovo razočaranje pokazuje, da so smatrali za čisto naravno, da se bo na katoliškem shodu govorilo tudi nemško. Dr. Susteršič se je sicer hotel prikupiti Svabom s tem, da je zatajil slovensko ime in le pozdravil udeležnike shoda iz globine svojega kranjskega srca, ali kakor se zdi Svabi s tem še niso zadovoljni. o.

— **Državna policija in Sokoli.** Ko so v nedeljo popoldan, po pogrebu Fr. Babiča Sokoli pred magistratom peli »Hej Slovani«, je drvel po Prešernovi ulici neki policijski uradnik z dvanajstimi stražniki proti Mestnemu trgu, ali na mostu mu je sporočil stražnik, da so se Sokoli pred magistratom razšli. Uradnik je bil zelo slabe volje radi tega, ker je menda imel vročo željo, da bi provociral kako demonstracijo. Sokoli pa so bili toliko pametni, da so se razšli in niso dali policiji nobenega povoda za »uradovanje«. Da, strogo je pazila državna policija na Sokole, ki so se dostojno vedli, kakor je to njihova navada, pijani čuki so pa smeli rogoviliti po Ljubljani kolikor so hoteli, policija ničesar ni videla in da so začeli pijani čuki napadati mirne ljudi — kar bi gotovo tudi storili, da se niso malo bali — bi ostala policija gotovo tudi mirna in se ne bi zmenila za to. Nepristranost je ljubljanski državni policiji pač tuja lastnost.

— **Kakor bi tekmovali**, kdo bo več kruha brezplačno pojedel, tako si je šestorica čukov ob času katoliškega shoda v neki gostilni mašila usta s kruhom. Dve natakariči sta ga jim komaj sproti nosili na mizo. Sneli so okrog 30 kruhov po 4 vinarje. Ko pa je prišel čas plačila, ni nobeden več plačal kot dva, pojedel pa je štiri ali pa še več. Eden izmed šestorice, ki je bil natančno opazovan, je pojedel štiri kruhe, plačal pa samo jednega. Ko so bili tako od kruha pijani, so pa še na »katoliški podlagi« en par zaljubljenih pesmi rekli. Imena so znana.

— **Brezmadežna se regira nad nami** je vzkliknil z razprostrtimi rokami neki klerikalec, ko se je v nedeljo bližal s sprevedom oltarju pred nunsko cerkvijo. Nad nami regirajo pač klerikalni voditelji in Brezmadežna je le na svetu ime, ki ga klerikalni hinavci profanirajo.

— **V kantini domobranske vojašnice** je moral biti ob času katoliškega shoda res velik direndaj. Že včeraj smo poročali, o prepiru med kantinerko in pomagalkami — kar pride še pred sodišče — včeraj pa smo izvedeli, kako je kantinerka naglala trg. potnika Novaka, ki je postavil stojnico. Ko je Novak za svoje delo predložil račun, je rekel: »Vi pijani človek, spadate na grmado ali na vislice.« Iz tega bo menda zopet tožba — in tako bo po katoliškem shodu vse polno tožb.

— **Zena možu.** »Kaj pa da imaš danes tak apetit?« — Mož: »Deležem sem papeževga blagoslova, ki so ga poslali sv. oče tudi tistim, ki so se katoliškega shoda v duhu udeležili.«

— **Tudi za Kitajce**, bi se morali po mnenju O. Veselkote Slovenci navduševati — samo za Slovence navduševati se — je greh, paganstvo. — **Izgubili so se v Trubarjevem parku** štirje ključni na obroču. Kdor jih najde, naj jih prinese v uradništvo našega lista.

— **Kinematograf »Ideal«.** V petek dne 29. specialni večer s sledečim sporedom: 1. Norveška gorska železnica. (Potovalni film.) 2. Na Coney Islandu. (Humoreska.) 3. V gozdu. (Drama iz divjega zapada.) 4. Muki in njegov predstojnik. (Amerikanska veseloigra.) 5. Velikanska ljubezen. (Indijska drama. Samo popoldan.) 6. Mojsterska poteza. (Velekomično.) 7. Stara klop. (Nordisk učinkovitost v 3 dejanjih s Psylandom. Samo zvečer od 7. ure naprej.) 8. Veseloigra. novost. — Samo zvečer od 7. ure naprej. V soboto »Roman očeta Vilijama«. V torek »Ugan-ka medvedje globeli«.

Trst.

ODLOČILNI ODLOK.

Zadnjič smo pisali, da je udaril »Piccolo« na velikih zvon, ker je izbruhal kakih 600 tiskanih vrst v javnost, in vse to v **odrešenje regnikolov**. Naši javnosti je že znano, da je bil izdan od namestništva ukaz, v katerem pozivlja mestni magistrat, da mora odpušiti iz službe vse tuje državljane. Ti tuji državljani, ki so v službi pri magistratu pa so povečini regnikoli. Ta odredba pa je zadela tukajšnje iredentovce kakor mrzel tuš. »Piccolo« je vdaril velikih zvon in pisal na dolgo in široko o krivici, ki se dela regnikolom s to odredbo. Skratka: »Piccolo« zagovarja regnikole na vse pretege. Zakaj? S prav humaniteta stališča. Regnikoli, tako pravi »Piccolo«, so tudi ljudje; oni imajo vse pravice do življenja. Mnogo od njih služijo že po več desetletij v našem mestu pri naši občini in sedaj, ko so žrtvovali že vse svoje moči v prosep naše občine, jih hoče vreči namestništvo na cesto. Ali je to pravica, vzklika »Piccolo«. Prvi dan po tej namestništveni odredbi je napisal »Piccolo«, kakor že poveda- no kakih 600 vrst, in mi smo napisali, da je vdaril »Piccolo« na velikih zvon. Ali to še ni bilo zvon, zvonček je bil. Od tega dne je pisal »Piccolo« vedno več in danes, v sredo, je žrtvoval »Piccolo« regnikolom nič manj kot 14 kolon s približno 2000 vrstami. — Iz tega je pač razvidno, kako ležijo »Piccolu« regnikoli na srcu, za katerimi pretaka krokodilove solze. »Piccolo« hoče s tem velikim zyonom raztrobiti v svet to nečloveško »krivico«, ki je naperjena proti Italijanom iz golega sovraštva do njih. Napada namestništvo in vlado in ščupa in grozi s protesti. In res so se vršili nekaj shodi kot protest proti tej »nečloveški« namestništveni odredbi. Tudi so šli laško-liberalni poslanci na namestništvo protestirati in med njimi je bil celo očka župan. Pa to še ni vse. Brzjavili so celo na Dunaj na ministrstvo zaradi te krivice. — Kakor je razvidno so torej storili v odrešenje regnikolov. In »Piccolo« je storil tudi svojo humaniteto »dolžnost: vdaril je na največji zvon, ki ga sploh more prenesti žurnalistika.

Ta bi bila res lepa, da bi upadlo namestništvu srce in da bi preklicalo izdano odredbo. Italijani (to pa samo tisti, ki imajo obrnjene možgane v glavi), so trdno uverjeni, da bo odredba preklicana. Če bi se to zgodilo, potem bi pa res pokazala Avstrija vso svojo moč, moč respektirane velesile. Po raznih blamažah, ki jih je preživela naša vlada v zadnjem času, bi bila kapitulacija namram te odredbi proti regnikolom, pravi ocivrek, ki bi kraljeval nad vsemi dosedanjimi blamažami. No, v tako šibke nožice naše vlade, da bi se upognile pred izbruhi par iredentovcev v zaslabo regnikolom, do sedaj še ne verjamemo. Kadar pa se to zgodi, potem bom zaklical: Memento mori!

Prav odkrito bodi povedano, čemu toliko jaykajo in sikajo nekateri Italijani proti tej nam. odredbi. Da to

razjasnimo, moramo poseči malo nazaj. Tudi v prejšnjih desetletjih je živelo v Trstu mnogo Slovencev, toda ti so bili prepričani sami sebi. Bili so brez šol, brez narodnih društev, in italijanska kultura jih je pritegnila nase. Zavrgli so svoj jezik in so se porenegatili, poitalijančili. S tem so ti odpadniki krepili italijanstvo v Trstu, in Italijanom se ni bilo treba bati za svoj obstanek. — V zadnjem času pa se je marsikaj izpremenilo v Trstu. Slovenci so se začeli zbirati v slovenskih društvih, dobili so Ciril-Metodovo šolo, in naposled tudi samostojno strokovno delavsko organizacijo. Pri vsem tem izgineva sicer še neprestano na stotine in stotine Slovencev v morje renegatstva, vendar je sezidan v zadnjem času že precejšen jezar proti poitalijančevanju. Ta čuti Italijani posebno pri volitvah. S strahom gledajo tudi na številke zadnjega ljudskega štetja. Prišli so do spoznanja, da so te številke nevarne za italijanstvo v Trstu in mislili so, kako se rešiti iz te nevarnosti, ki preti italijanskemu Trstu. Mislili so in izmislili: regnikole, to čisto italijansko pleme je treba importirati iz Italije, in Trst bo rešen. S to importacijo regnikolov so skušali nekako vjednati naraščanje Slovencev. Importirali so in inportirali v Trst kakih 40.000 regnikolov. **Ta ogromna vojska je imela držati neko protitutež slovenskemu življu v Trstu.** To število regnikolov pa se je večalo od dne do dne. Regnikolu so bila vrata trškega mesta vedno na stežaj odprta. Za vse te regnikole je bila služba že pripravljena. In kje? — Pri mestnem magistratu tržaškem. Pri občinski pinarni je bilo uslužbenih kakih 40% regnikolov. Kamor je človek pogledal, povsod regnikolo. — Naši ljudje pa so gledali skozi prste — iskali so zastoj dela in marsikdo je odpotoval v Ameriko.

Z zadnjo vojno na Balkanu so veliko pridobili Slovani. Začelo se je računati na njih moč. Tudi v Avstriji se je nekaj zablistnilo. In to je moralo priti. Naša vlada je morala spoznati, da tako pač ne gre dalje. V Avstriji naj bi se mastili v dobrih, najboljših službah regnikoli, to se pravi tuji državljani, ki ne plačajo nikakih davkov in zategadelj tudi ne smejo ničesar zahtevati.

Spominjamo se, da je tudi Rusija izdala pred več leti ukaz: vsi tuji državljani iz Rusije. In poznamo moža, Slovence, ki je moral takrat zapustiti Rusijo, čeprav je imel tamkaj veliko tovarno, od katere je moral plačevati davke ruski državi; in poleg tega so bili zaposleni v njegovi tovarni sami ruski delavci. Moral je oditi. — Tu pa je izdalo namestništvo odredbo, da mora samo magistrat odpušiti regnikole, nikakor pa ne drugi privatniki. In zaglasi so krik, ki se še davno ne poleže. Italijanom, ozir. mestnemu magistratu, v katerem imenu kriči »Piccolo«, pa ne gre v glavo ta namestniška odredba. Dobro vedo, da ako izgubijo to regnikolsko vojsko, odpade jez proti slovenskemu delavstvu v Trstu, katerega tava na tisoče naokrog brezposelnega. Njim ne gre v glavo, v glavo pa gre ta namestništvena odredba **brezposelnemu avstrijskemu delavcu, ki plačuje davke menda zato, da ostane v Avstriji, v domači zemlji brez službe.** Naše ljudstvo je prišlo do spoznanja, da ne sme več iti tako dalje. Nešteto-krat so že bile odposlane na namestništvo resolucije proti tujim državljanom, ki odjedajo domačemu delavstvu kruh. Morda so tudi te resolucije kaj pripomogle do te namestništvene poštene odredbe. Vlada je končno iz tega ali onega vzroka prišla vendar do spoznanja, da mora skrbeti vsaka vlada najprej za svoje lastne državljane. To je bil pa tudi že skrajni čas. Vsak tepec bi moral pač spoznati prej ali slej, da ne more biti navdušen za državo, ki ga zapostavlja, ob enem pa protežira tuje državljane, da se šopirijo in ji kažejo o vsaki priliki rogove.

Vlada naj poskrbi, da pridejo njeni državljani do pravic, ki jim tičejo in naj pomisli, da »če doma jim dobro ni, na jug lete žrjavi! In Balkan ni daleč!

KRONIKA.

Dveletni deklici šel voz čez glavo. Včeraj, v torek, okrog 10. ure zjutraj je padla pri Sv. Jakobu zopet mlada žrtev. Na ulici se je igralo več otrok in med temi tudi Karmela Tavčar s svojo 2letno sestro Lidi-jo. Iz nekega dvorišča pa je prišel težak tovorni voz, v katerega je bil vprežen vol. Nekaj otrok se je takoj obesilo na vol in tudi Karmela Tavčar je položila svojo sestro na niz-zek voz. Ko pa je zagledal voznik

Rudolf Gomizel, star 28 let, stanujoč v Čarbolj zg. 151, otroke pri vozu, jim je zaklICAL naj se odstranijo. Otroci so odskočili od voza in tudi Karmela Tavčar je pograbila brž svojo sestro ter odskočila. Nesreča pa je hotela, da se ji je spodteknilo in da je padla z sestrico, ki je odletela pod voz. V tem hipu pa je šlo kolo težkega voza ubogemu otroku čez glavo. Počila mu je lobanja. Neka žena je vzdignila otroke, ki je bilo v zadnjih vzdihljajih, ter ga odnesla v bližnjo lekarno, od tu pa je bilo odpeljano dete na zdravniško postajo, kjer pa je konstatiral zdravnik, da je otrok mrtev. Odpeljan je bil v mrtvašnico k Sv. Justu.

Otrokova mati v bolnišnici. Pomisliti moramo, kako je zadel ta udarec ubogega otrokovega očeta, Vincencija Tavčarja, starega 43 let, stanujočega s svojo družino v Pončani zg. 156. Vslužben je v delavnici Spinčič v ulici Teza. Ta siromak mora skrbeti za vso družino, ki je štela doslej 9 članov. Otrok je bilo doslej 7. Njegova žena, se nahaja v bolnišnici. Še huje bo zadel ta udarec njo, ki je bolna. — Je že tako, da prihaja pogostoma na siromaka nesreča za nesrečo.

Po tragediji v ulici della Guardia. Poročali smo že o grozni tragediji, ki se je dogodila v nedeljo ponoči. Žrtev je bila 13 in polletna Emilija Bizjak, katero je ubil železničar Peter Ražemv namesto svoje žene. Ražmova žena je, ko je izvedela o tej tragediji, izginila, in nihče ni vedel, kje je. Policija jo je iskala. Ko je Ražmova zvedela za to, je prišla na dan. Včeraj zjutraj, okrog 10. ure, se je javila na policiji. Na policiji so jo zaskrbeli, nato pa se je podala na sodnijo, kjer jo je vnovič zaskrbel izpraševalni sodnik dr. Alberti. Po dolgotrajnem, obširnem izpraševanju je bila izpuščena, a naročilo se ji je, da mora stati vsak čas na razpolago sodišču, zato pa ne sme zapustiti mesta. — Ražmova, ki ima edina na vesti mlado žrtev, je bila objokana, ko je prišla iz sodnije. Izvedelo se je, da je imela ta babnica najeto še neko drugo stanovanje, kamor je hodila ponoči (kadar je bila prosta službe) s svojimi ljubčki. Najpogosteje jo je posecal menda neki kapitan.

Predvčerajšnjem (v ponedeljek) se je izvršila v kapeli pri Sv. Justu obdukcija padle žrtve, Emilije Bizjak. Secirala sta dr. Hydias in dr. Šaunik. Deklica je bila udarjena od droga in zadeta od dveh krogel. Ena izmed krogel ji je prizadela le majhno prasko, druga pa je povzročila smrt; Običala je v možganih.

Včeraj, torek, okrog 4. ure pop. se je vršil pogreb pok. Emilije Bizjak. Pred mrtvaškim vozom je stopalo mnogo belo oblečenih deklic. Nosile so tri bele vence. Za krsto je stopal oče in sorodniki pokojne, za njimi pa nepregledna množica, kakih 1000 ljudi. Za sprevedom je vozil zaprt voz, v njem je sedela mati pok. deklice. Ob njej so sedele tri njene prijateljice in so pazile nanjo. Uboga mati se je hotela na vsak način vdeležiti pogreba. V cerkev pa je niso pustili, ker je bila prerazburjena. — Uboga družina je vredna najglobokejšega sočutja.

Delavci iz Draždan v Trstu. Včeraj pop. okrog 4. ure je prišlo z južne žel. v Trst kakih 1500 nemških izletnikov iz Draždan (Nemčija). Bili so po večini mehaniki, a med njimi je bilo tudi mnogo žensk. Ti izletniki napravijo kaka dva tedna dolgo potovanje v svrhu izobrazbe. Med njimi smo opazili reditelje in odsek rdečega križa. Bili so z vsem preskrbljeni. Pač občudovanja vredni so ti nemški delavci, ako pomislimo na velikanske stroške tega dolgega potovanja. Najbrže pa se nahaja delavstvo v Nemčiji v drugačnih finančnih razmerah od našega delavstva. No, izobrazba pride seveda tudi v poštev. — Nemški delavci so bili sprejeti od tukajšnjih socialistov, ki so jim prišli nasproti z godbo in zastavo. Po običajnem sprejemu se je podala vsa ta, kakih 2500 glav broječa množica, v »Delavski dom« v ulico Madonina. Nemški delavci so bili z vsem dobro preskrbljeni za to dolgo potovanje; s seboj so imeli celo lekarno. — Ko so prišli do »Delavskega doma«, so se porazdelili nemški delavci v mnogo skupin in se nato razkropili na razne kraje mesta. Danes zjutraj so se odpeljali v Benedke z Lloydov. parnikom »Venezia«.

Kako postopajo z ljudmi. V nedeljo popoldne je stal na cesti blizu norišnice pri Sv. Ivanu kakih 40 let star mož z malim dečkom. S solzami v očeh je pripovedoval, da so ga ravnokar vrgli streljaji norišnice na

cesto, ker je hotel obiskati svojo umobolno ženo, ki je bila vsprejeta v norišnico pred kakimi desetimi dnevi. Mož je pravil navzočim, da so mu bili delali v norišnici, naj pride obiskat ženo v petek. V petek pa mu niso pustili vstopiti; rekli so mu, naj pride v nedeljo. Pa tudi sedaj so mu zabranili vstop. Čemu me vodite za nos, siromaka, sem jim rekel, oni pa so me pograbili in me pahili z otrokom vred na cesto. Pri padcu sem si raztrgal obleko. In res je, imel moč pretrgati in od prahu zamazano obleko. Mož se imenuje Julij Sosič, je Slovenec, zato pa tako sovraštvo do njega. Tudi strežaji v norišnici so regnikoli.

Epizoda iz starega mesta. Tam je stal in kadil ponosno cigaro. — Pred njim je bila razložena vsa mobilija: postelje, ponočne posode, metla, vrči, lonci; vse staro in zamazano. Okoli tega kupa se je smejala mularija iz starega mesta. Prav blizu pa se ni upal priti nihče. Pod uplivom solnca je namreč vsa roba ožvela; vsakovrstna golazen je ležala na dan. Žene v ulici Riborgo so zapirale vrata in okna z vzkliki: »Dovolj jih imamo, ni nam jih treba dodati!« Hišni ščurki so se zapodili kakor divji huni na vse vetrove. Nekateri so se pa zapodili med množico. Ženske so vriskale in otresavale krila... Mularija je kričala in se norčevala. »Poglejte tega, kako teče, ta je vranec!« »Ta tukaj je arabskega plemena, na Montebellu bi dobil gotovo prvo darilo,« pravi spet drugi. Tako so zbijali nekateri šale, drugi so se spet jezili, kajti ti »konjički« so ležali po zidovih v stanovanju, drugi so si izbrali za svoja stanovanja bivališča razne prodajalne in gostilne. — Prišel je stražar ter ukazal možu — lastniku vsega tega pohištva in zverjadi: »Odnosite vašo robo! Prepovedano je odlagati jo na ulici!« »Glejte gospod,« pravi starček, stanoval sem v tej ulici, Via Riborgo št. 16. Od tam so se zapodili, ker sem oddajal sobe ženskam v najem. No, kaj so žene tigri, morski volki, da se jih ne sme sprelemati.« Takrat je prišel paglavec ter sporočil: »Mož, mož, ubežal vam je, ubežal je vaš vranec v neko prodajalno, tecite, tecite za njim!« Vsi navzoči so bušili v smeh, mož pa je nadaljeval: »Dobil sem si že drugo stanovanje v ulici della Mudda vecchia, ampak hudič, še do sedaj mi niso prinesli ključev.« »Nam ni mar, ali ste dobili ključev, ali ne, roba ne sme stati tukaj, napravite kakor hočete,« je dejal policaj. Kaj je hotel ubogi starec? Sedel je na stolico pred kup ter začel vpiti: »A buon mercé, a buon mercé, po ceni, po ceni!« Za par soldov se je kupilo star dežnik, za par fikl mizo in tako je do večera prodal skoro vse, kar je še ostalo, so odnesli v neko zalogo v ulici Crosada.

11 let star deček je rešil svojo 9letnega brata iz morja. 11 in 9letna sinova pilota Antona Fabretta sta se igrala na obrežju »riva della Laterna«. Pa vrag je hotel, da se je mlajšemu spodrsnilo in padel je v morje. Deček ni znal plavati, morje pa je bilo na tistem mestu jako globoko. Starejši brat ni dolgo časa premišljal, temveč oblečen, kakor je bil, je skočil za mlajšim v morje, zagrabil je brata ter priplaval z njim do stopnic, kjer vodijo do vode. K sreči ni popil deček dosti vode. Rok v roki sta odšla brata — rešili in rešeni — domov, kjer sta se preoblekla.

Odsoten — mrlič. Neka gospodična je najela sobo v hotelu »Vina«. Zjutraj je vstala ter si šla nakupiti stvari v mesto. Ker pa gospodično nikdo ni videl, ko je odšla, so mislili vsi, da še spi. Čakali so in čakali, gospodična pa ni hotela vstati. Začeli so trkati; a vse zastonj. Takoj jim je prišla črna misel na um, bogve, če se gospodična ni zastrupila. Telefonirali so takoj na policijo po stražarje. Ti so vlomili vrata, a mrliča ni bilo nikjer. Pogledali so pod posteljo, v omaro, nikjer je ni bilo. Čez nekaj časa se je vrnila gospodična zdrava in vesela v hotel! Policaji so pa godrnjali odšli.

Črnormena barva ni nič pomagala. G. Predončan, pismonoša je prinesel v neko hišo v starem mestu ekspresno pismo. Kolo je pustil v veži. Ko se je vrnil, ni bilo kolesa nikjer več. Kolo je bilo pobarvano z črno — rumeno barvo. Tatvino je naznanil pismonoša policiji. — Čez par dni je prodajal nekdo na novo pobarvano kolo za 50 K. Ker se je zdel ta človek stražarju sumljiv, ga je v aretiral. Kolo je bilo omenjenega poštarja. Aretiranec trdi, da mu ga je izročil nekdo drugi, da ga proda. Aretiranec je ime Anton Hočevan, doma je iz Trsta.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

IZ NOVE SRBIJE.

Belgrad, 28. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Te dni začne izhajati v Skoplju velik dnevnik »Nova Srbija« za nove srbske kraje. List bo posvečal posebno pozornost kulturnim in gospodarskim vprašanjem novoosvojenih srbskih krajev, ob enem pa tudi razmeram na celim slovanskem jugu sploh.

V bitoljskem okrožju so pristopili že vsi bolgarski duhovniki k srbski samostalni cerkvi in ravno tako tudi vse ljudstvo, tako, da je izključena vsaka možnost bolgarske propagande, s katero žugajo iz Sofije. Eksarhistični duhovniki, ki so držali poprej z Bolgari in vodili bolgarsko propagando v Macedoniji, ni nikjer več, vsi priznavajo samo srbsko cerkev.

ANARHIJA V ALBANIJI.

Belgrad, 28. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V Albaniji vlada popolna anarhija, večja kot pod turško upravo, ker poprej so vendar obstojale nekatere javne oblasti, sedanje vlade v Valoni pa nihče ne vpoštevajo in nihče se ne pokori njenim odredbam. Razbojniške čete ropajo in ubijajo, osebne varnosti ni nobene, vsak se brani kakor ve in zna in vsakdo dela kar hoče.

Mirnejši Arnauti, posebno kristjani, bežijo v trumah v novo Srbijo, posebno v Bitolj in prosijo srbske oblasti, da bi poslale v Albanijo svojo armado, ki je za časa srbske okupacije vzdrževala tako vzoren red, kakršnega nikdar ni bilo v Albaniji. Seveda Srbija teh prošenj ne more uslišati, ali splošno mnenje v Albaniji sami je, da se Albanija ne bo mogla vzdržati dolgo kot samostojna država in posebno v srednji Albaniji le še zelo močna srbska stranka, ki zahteva, da se Albanija združi s Srbijo.

SRBSKO - GRŠKO MEJNO VPRAŠANJE.

Belgrad, 28. avgusta. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Po dogovoru med srbsko in grško vlado bi imela iti meja med Srbijo in Grško kakih 10 kilometrov južno od Bitolja, tako, da bi čisto slovanski kraji okoli Lerina in Prespe pripadali Grški. Prebivalstvo teh krajev je radi tega silno vznemirjeno in prihaja v ogromnem številu v Bitolj, kjer prosi vojaške poveljnike, da ne odpokličejo srbskih čet iz krajev, ker so jih one oslobodile od Turkov. Naval ljudstva je tolik, da je bitoljski mestni svet imel izredno sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se pošlje vladi brzojavno prošnja, da stopi z grško vlado v nova pogajanja v svrhu, da se kraji okoli Lerina in Prespe inkorporirajo Srbiji, posebno z ozirom na gospodarske interese Bitolja, ki bi trpel neprecenljivo škodo, ako ne dobi teh krajev kot neobhodno potrebno zaledje. Ob enem so imeli bitoljski trgovci trgovci shod, na katerem je bilo sklenjeno, da se pošlje vladi v Belgrad nujno prošnjo, da uredi to vprašanje tako, kakor zahtevajo

živiljski interesi Bitolja, ki postane brez zaledja na jugu navadno obmejno mesto brez vsake trgovske bodočnosti. Bitolj bo imel takolntako veliko škodo že zato, ker izgubi albanski trg, ako izgubi pa še lerinsko in prespansko okolico, je popolnoma izgubljen.

To vprašanje, na katero poprej ni nihče mislil, je postalo zelo resno in vlada se bo morala pečati z njim v smislu, kakor to zahteva samo zainteresirano prebivalstvo in z ozirom na to, da ozemlje, ki tukaj prihaja v poštev ni veliko, da živi na njem izključno slovansko prebivalstvo in z ozirom na dejstvo, da to ozemlje za Grško ne pomenja posebne vrednosti, za Bitolj je pa kot trgovsko ozadje na jugu od neprecenljive vrednosti, naravnost predpogoj za obstanek — z ozirom na vsa ta dejstva le upati, da grška vlada naknadno privoli v tako rektifikacijo meje, ki bo odgovarjala živiljskim interesom Bitolja, posebno ker v detajlih meja takolntako še ni določena in se ta rektifikacija lahko izvrši pri samem detajlnem določenju meje.

SRBIJA IN GRŠKA.

Belgrad, 28. avgusta. Srbsko-grška vojaška komisija v svrhu določitve srbsko - grške meje se je sestala v Gjevgljiju.

ZAHTEVE BITOLJSKEGA PREBIVALSTVA.

Belgrad, 28. avgusta. Prebivalstvo Bitolja in okolice zahteva, da se zemlja od Prespe do Lerina kot neobhodno potrebno ozadje prideli Srbiji. Srbska vlada bo glede tega začela s pogajanj z Grško vlado.

SO SE ŽE ZAČELI.

Carigrad, 28. avgusta. Prebivalstvo iz okolice Koskove se je začelo gibati in organizirati čete, ki so se že ponovno spopadle z bolgarskimi četaši.

SRBSKI KRALJ V RUMUNIJU.

Bukarešt, 28. avgusta. V začetku oktobra bo kralj Peter pričakovan v Sinaju. Kralj se bo pomudil par dni v rumunski deželi.

BOLGAR PONOVO ZANIKAVA.

Sofija, 28. avgusta. Vladni krogi odločno zanikajo, da bi se vršila kakšna pogajanja s Turčijo; ravno tako se zanikava, da bi se imela kakšna pogajanja vršiti. Trdi se tudi, da Načevič nima nobene polnomoči za pogajanja.

RUSKI CAR IN TURŠKA DEPUTACIJA.

Petrograd, 28. avgusta. Turške deputacije, ki se je podala v Livadijo, da izroči carju Nikolaju lastno-ročno pismo sultana, car ne sprejme. (Kako so se spremenili časi!)

FINANČNA KONFERENCA.

Pariz, 28. avgusta. Finančna konferenca se snide koncem oktobra, ko bodo maloazijska vprašanja med Petrogradom, Parizom, Londonom in Berlinom tako obravnavana, da bo mogoče jasno razmotrivanje na konferenci. Maloazijske železnice bodo tvorile važen predmet finančne konference.

41 SLUČAJ KOLERE.

Zagreb, 28. avgusta. Na Hrvatskem je bilo v celem 41 slučajev kolere; od teh v Bošnjacih 12 slučajev, od teh 6 s smrtnim izidom.

Odgovorni urednik Radivoj Korenec. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Čevlarskega pomočnika za boljše dela sprejme takoj Ivan Šober, Škofjaloka. Delo trajno.

778—4

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Frančiškanska ul. 9

priporoča posetnice, kuverte, račune, trgovska pisma itd. itd.

778—4

3 v Ljubljani, Židovska ulica 3

Prodaja

radi pozne sezije po zelo znižani ceni
slamnike za dame in deklice.

Modni salon

STUCHLY-MASCHKE

: Žalni klobuki vedno v zalogi. :

3 v Ljubljani, Židovska ulica 3

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. :

Fr. Kapus

Ljubljana, Marija Terezije cesta 11 (Kolizej).

Zaloga spalnih ter jedilnih sob

v različnih najnovejših slogih.

Vsakovrstno drugo pohištvo.

Priznано solidno blago ter najnižje cene.

Zaloga otomanov divanov, žimnic

različne kakovosti; zjamčeno trpežni izdelki.

Velika izbira otroških vozičkov, vsakovrstnih slik, ogledal i t d.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 3

je imela koncem leta 1912 denarnega prometa 660 milijonov kron, 42 milijonov kron vlog in 1 milijon 330 tisoč kron rezervnega zaklada.

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. — Vložen denar obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. — Pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu, da se tudi obrestujejo. — Hranilnica je pupilarno varna. — V njo vlagajo c. kr. sodišča in jerobi denar mladoletnih otrok in varovancev, župnišča cerkven, občine pa občinski denar. — Hranilnica stoji pod javno kontrolo in nadzorstvom c. kr. deželne vlade. — Izključena je torej vsaka izguba vložnega denarja in to tudi za časa vojske, ker ima hranilnica denar razposojen na zemljišča. Hranilnica posoja na zemljišča in poslopa proti 5 1/4 % obrestim in najmanj 3/4 % amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

Zastonj dobi panama slamnik

kdor kupi pri meni blaga v vrednosti čez K 40.—. Imam priznано ogromno zalogo kostumov, paletojev, kril in bluz za dame in deklice, oblek, površnikov in klobukov za gospode in dečke, kakor tudi dežnih plaščev in pelerin po izvanredno nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Del. glavnic: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 1,000.000.

8,000.000 K. Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spletu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Poslovalnica „Prve ces. kr. avstrijske državne razredne loterije“.